

Jelena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

2. daļa: Eksotēriskā un ezotēriskā teosofija

2. daļas 2. nodaļa: Teosofi un Teosofijas biedrības biedri

Jautātājs. Tas, kā es saprotu, attiecas uz ierindas biedriem. Bet kā ir ar tiem, kas nodarbojas ar teosofijas ezotērisko izpēti – vai viņi ir īsti teosofi?

Teosofs. Ne vienmēr, ja vien viņi nav sevi pierādījuši kā teosofi. Viņi ir pievienojušies iekšējai grupai un ir devuši zvērestu ievērot okultās grupas noteikumus cik vien strikti spēj. Tas ir grūts darbs, jo pirmais noteikums ir pilnīga atteikšanās no savas personības. Tas ir, tam, kurš ir devis zvērestu, jāklūst par pilnīgu altruistu, nekad nedomāt par sevi, aizmirst savu iedomību un lepnumu, domājot par visu savu tuvāko labumu - ne tikai par saviem brāļiem ezotēriskajā lokā. Viņam, ja ezotēriskie norādījumi viņam ir devuši kādu labumu, jādzīvo atturīga dzīve visās lietās, pašizliedzībā, ievērojot stingru morāli, pildot savu pienākumu pret visiem cilvēkiem. Daži patiesie teosofi, kas ir mūsu biedrībā, ir šajā lokā. Tas nenozīmē, ka ārpus Teosofijas biedrības un tās iekšējā loka nav teosofu – tādu ir un vairāk, nekā cilvēki domā, un noteikti daudz vairāk nekā starp Teosofijas biedrības biedriem.

Jautātājs. Kāds labums tad ir pievienoties tā sauktajai Teosofijas biedrībai? Kāds ir stimuls?

Teosofs. Nav nekāda labuma, izņemot priekšrocības saņemt ezotēriskus norādījumus, patiesas "Gudrības reliģijas" mācības un, ja tiek īstenota tās patiesā programma, saņemt palīdzību no savstarpēja atbalsta un līdzjūtības. Savienība - tā ir spēks un harmonija, un saskaņoti vienlaicīgi centieni dara brīnumus. Tas ir bijis visu biedrību un savienību noslēpums kopš cilvēces pirmsākumiem.

Jautātājs. Bet kāpēc līdzsvarots un mērķtiecīgs cilvēks ar nepielūdzamu enerģiju un izturību nevar kļūt par okultistu un pat lietpratēju, strādājot vienatnē?

Teosofs. Viņš var; bet iespēja ir desmit tūkstoši pret vienu, ka viņam tas neizdosies. Un pirmais iemesls daudziem ir tas, ka mūsdienās nav grāmatu par okultismu vai teurgiju, kas vienkāršā valodā izklāstītu alķīmijas vai viduslaiku teosofijas noslēpumus. Tās visas ir simboliskas vai dotas līdzībās; un tā kā Rietumos jau gadsimtiem ilgi ir pazaudēta to atslēga, kā gan cilvēks var zināt patieso nozīmi tam, ko viņš lasa vai pēta? Tās ir vislielākās briesmas, kas noved pie neapzinātas melnās maģijas vai visbezpalīdzīgākā medija. Tāpēc tiem, kuriem nav iniciatīvas konsultēties, būtu labi atteikties no šiem bīstamajiem pētījumiem. Paskaties apkārt un vēro. Kamēr divas trešdaļas civilizētās sabiedrības izsmej pašu domu, ka teosofijā, okultismā, spirituālismā vai kabalā kaut kas ir, atlikušo trešdaļu veido visneviendabīgākie un pretrunīgākie elementi. Daži cilvēki tic mistiskajam un pat pārdabiskajam (!), bet katrs tic savā veidā. Citi bez norādījumiem steidzas pētīt kabalu, psihismu, mesmerismu, spiritismu vai kādu mistikas veidu. Rezultāts: divi līdzīgi domājoši cilvēki nepiekrīt viens otram par okultisma pamatprincipiem, lai gan daudzi apgalvo, ka ir sasnieguši zināšanu robežu un vēlas likt citiem noticēt, ka viņi ir pilntiesīgi adepti. Rietumos ne tikai nav pieejamas, zinātniskas un precīzas zināšanas par okultismu — nav pat zināšanu par īstu astroloģiju, vienīgo okultisma atzaru, kurai eksotēriskajos pētījumos ir noteikti likumi un sistēma, bet nevienam nav pat priekšstats par to, kas ir īsts okultisms. Daži seno gudrību reducē uz kabalu vai ebreju Zoar grāmatu, ko katrs interpretē savā veidā, saskaņā ar rabīnu metožu mirušo burtu. Citi Zviedrborgas vai Bēmas darbus uzskata par Augstākās Gudrības galīgo izpausmi, vēl citi senās maģijas lielo noslēpumu saskata hipnotismā. Tie, kas savas teorijas pielieto praksē, nezināšanas dēļ ieslīd melnajā maģijā. Laimīgi tie, kam izdodas no tā izvairīties, jo viņiem nav ne mēra, ne kritēriju, lai atšķirtu patieso no nepatiesā.

Jelena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

2. daļa: Eksotēriskā un ezotēriskā teosofija

2. daļas 2. nodaļa: Teosofi un Teosofijas biedrības biedri

Jautātājs. Vai tas nozīmē, ka Teosofijas biedrības iekšējā grupa apgalvo, ka tās norādījumi nāk no īstiem iesvētītājiem vai ezotēriskās gudrības skolotājiem?

Teosofs. Ne tieši. Šādu skolotāju personīga klātbūtne nav nepieciešama. Pietiek, ja viņi dod norādījumus dažiem no tiem, kas gadiem ilgi ir mācījušies viņu vadībā un visu savu dzīvi veltījuši kalpošanai. Tad savukārt iegūtās zināšanas var nodot tiem, kam nav bijusi tāda iespēja. Patiesas zinātnes grauds ir labāks par nesagremotu un pārprastu zinātņu masu. Zelta unce ir tonnu putekļu vērta.

Jautātājs. Bet kā zināt, vai tā patiešām ir zelta unce, nevis tikai viltojums?

Teosofs. Koku pazīst pēc augļiem, un sistēmu pazīst pēc rezultātiem. Kad mūsu pretinieki varēs mums pierādīt, ka visā vēsturē ir vismaz viens students, kurš studējis okultismu viens pats, kļuva par svētu adeptu, piemēram, kā Amonijs Saks vai pat Plotīns, vai teurgis kā Iamblichus, vai paveica varoņdarbus, piemēram, kā Sen-Žermens, bez skolotāja, kas viņu vadītu, un tas viss - nebūdamas medijs, psihs, apmānot pašam sevi, vai šarlatāns, tad mēs atzīsim, ka maldījāmies. Bet līdz tam teosofi dod priekšroku pārbaudītajiem Svētās Zinātnes tradīcijas dabiskajiem likumiem. Ir mistiķi, kas ir veikuši lielus atklājumus ķīmijā un fizikā, kas gandrīz robežojas ar alķīmiju un okultismu; citi ar sava ģēnialitātes palīdzību vien, kas daļēji, ja ne pilnībā, no jauna atklājuši "noslēpumu valodas" pazaudēto alfabētu un tāpēc spēj pareizi lasīt ebreju tīstokļus; un vēl citi, kuri, būdami gaišreģi, spējuši noķert brīnišķīgus ieskatus slēptajos Dabas noslēpumos. Bet viņi visi ir šauri speciālisti. Viens ir teorētisks-izgudrotājs, cits ir sektantisks kabalists, trešais ir mūsu laika Svēdenborgs, kas noliedz visu un visus ārpus savas zinātnes vai reliģijas. Nevienam no viņiem nevar lepoties, ka ar savu darbību ir nesuši labumu visai pasaulei vai pat savai tautai, ne tikai sev. Izņemot dažus dziedniekus — to klasi, ko Karaliskā ārstu vai ķirurģu koledža dēvētu par šarlatāniem —, nevienam ar savu zinātni nav palīdzējis cilvēcei vai pat dažiem cilvēkiem, kas viņiem ir apkārt. Kur ir senatnes haldieši, kas veica brīnumainas dziedināšanas "ne ar burvju palīdzību, bet ar vienkāršību"? Kur ir Tjanas Apollonijs, kurš dziedināja slimos un uzmodināja mirušos visos klimatiskajos apstākļos? Mums ir zināmi vairāki pirmā veida speciālisti Eiropā, bet nevienam no pēdējā veida, izņemot Āziju, kur joprojām ir saglabāts jomu noslēpums "dzīvot nāvē".

Jautātājs. Vai šādu prasmīgu dziednieku apmācība ir teosofijas mērķis?

Teosofs. Tam ir vairāki mērķi, bet vissvarīgākie ir tie, kas var atvieglot jebkāda veida cilvēku ciešanas, gan fiziskas, gan morālas. Un mēs uzskatām, ka pēdējais ir daudz svarīgāks. Teosofijai jāieaudzina ētika; tai ir jāattīra dvēsele, jo tas atvieglos fizisko ķermeni, kura slimības, izņemot nelaimes gadījumus, ir tikai sekas. Studējot okultismu savtīgu iemeslu dēļ, personīgo ambīciju, lepnuma vai iedomības apmierināšanai, cilvēks nevar sasniegt tā patieso mērķi - palīdzību cilvēces ciešanām. Tāpat par okultistu nevar kļūt, pētot tikai vienu ezotēriskās filozofijas jomu — to panāk, izpētot (ja ne praktizējot) visas jomas.

Jautātājs. Tad šī svarīgākā mērķa sasniegšanā palīdz tikai tiem, kas studē ezotēriskās zinātnes?

Jelena Blavatska "Atslēga uz Teosofiju"

2. daļa: Eksotēriskā un ezotēriskā teosofija

2. daļas 2. nodaļa: Teosofi un Teosofijas biedrības biedri

Teosofs. Nemaz ne. Ikvienam Biedrības loceklim ir tiesības saņemt vispārīgus norādījumus, ja viņš to vēlas; bet ļoti nedaudzi vēlas kļūt par "strādājošiem biedriem" - vairākums dod priekšroku palikt par teosofijas droniem. Tomēr jāsaprot, ka Teosofijas biedrībā tiek veicināta personīgā izpēte, ja vien tā nepārkāpj robežu, kas atdala eksotērisko no ezotēriskās, aklo maģiju no apzinātās maģijas.